

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:

ERKAN, M. KARA, A. (2021). Ramsey Campbell'in Romanlarında Çocuk İmgesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (2), 717-731.

Ramsey Campbell'in Romanlarında Çocuk İmgesi^(*)

Mukadder ERKAN^(*)

Alper KARA^(*)

Öz: Çocuğun doğumundan önceki süreçten itibaren bütün hayatı boyunca üzerinde etkili olan aile onun fizyolojik ve ruhsal gelişimini biçimlendirip onu hayata hazırlama sorumluluğuna sahiptir. Aile üyelerinin birbirleriyle etkileşimi, iletişimi, dayanışması ve paylaşımı çocuğun tutum ve davranışları üzerinde şekillendirici etki yaratır. İyi yürütülmeyen, tartışma, çatışma ve geçimsizliğin süreklilik kazandığı sorunlu aileler ya da parçalanmayla son bulmuş aileler çocukla ilgili görev ve sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getirmekte zorlanır. Dolayısıyla ebeveyn ilgisi, bakımı ve otoritesinden mahrum kalan çocuklar bir takım arzu edilmeyen davranışlara yönelebilir. Edebiyat gerçek hayatın kurgusal bir yansıması olarak kabul edilirse çocuğun edebiyattaki yeri de ait olduğu toplum ve dönemden ayrı düşünülmemelidir. Ramsey Campbell'in incelenen romanları çocuklarla yetişkin dünyası arasındaki olumsuz etkileşimin sonuçlarını göstermesi bakımından önemlidir. Çocukluk süreci bir nedenle aksadığı ya da sorunlu geçtiği için sosyalleşmeyi ve kişilik gelişimini gerçekleştiremeyen çocuklar sebebi olmadıkları sorunların mağduru olmaktan dolayı arzu edilmeyen bir takım davranışlara yönelerek geleceğin suçlularını oluştururlar. İnsani özelliklerini kaybederek kendilerine ve yaşadığı topluma yabancılaşan, ruhsal yapısı bozuk karakterlerin yarattığı şiddet, suç ve cinayetler incelenen söz konusu romanların ana temasını oluşturur. Bu çalışmada Campbell'in *The Face That Must Die*, *The Last Voice They Hear* ve *Silent Children* adlı romanlarında yetişkinlerin çocuklara yönelik tutum ve davranışları ve bunların onlar üzerindeki etkileri analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Edebiyat, Yetişkinler, Suç

Child Image in Ramsey Campbell's Novels

Abstract: Families, which have a great impact on their children throughout their lives from the period just before their birth, have the responsibility to shape their physiological and spiritual development and prepare them for life. The interaction, communication, solidarity and sharing of family members with each other create a shaping effect on children's attitudes and behaviours. Conflict-ridden, parted and broken families find it difficult to fully fulfil their duties and responsibilities for their children. Therefore, children of these families who are ill-treated, deprived of parental affection, guide and well-education might be inclined to some undesirable behaviours. If literature is accepted as a fictional projection of real life, child's place in literature should not be considered separately from the society and period to which it belongs. Ramsey Campbell's novels in question are important in terms of showing the results of the negative interaction between children and the adult world. Children who cannot realize socialization and personality development because the childhood period has been disrupted for some reason or has been problematic turn into evils since they are the victims of problems that they are not the cause

^{*}) Bu çalışma Alper KARA'nın Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında kabul edilen doktora tezinden türetilmiştir

^{**}) Prof. Dr. Mukadder ERKAN, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (e-posta: merkan@atauni.edu.tr) ORCID ID. orcid.org/0000-0002-9110-4272

^{***}) Dr. Öğr. Görevlisi, Alper KARA, Atatürk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu (e-posta: alperkara4625@hotmail.com) ORCID ID. orcid.org/0000-0002-4332-6727

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır iThenticate[®] intihal incelemesinden geçirilmiştir.

of, and become serial killers at their later ages. The main theme of these novels is the violence, crimes and murders committed by characters who have lost their humanitarian sides and become alienated from themselves and the society they live in. This study aims to analyse adults' attitudes and behaviours towards children and their effects on them based on Campbell's novels The Face That Must Die, The Last Voice They Hear and Silent Children.

Keywords: Child, Literature, Adults, Crime

Makale Geliş Tarihi: 31.03.2021

Makale Kabul Tarihi: 17.05.2021

I. Giriş

Yaşam zincirinin doğal ve değişmeyen halkalarından olan çocuk, değişik toplumlarda ve zaman içinde farklılık gösteren kültürel bir yapıdır. Edebiyat gerçek hayatın kurgusal bir yansıması olarak kabul edilirse çocuğun edebiyattaki yeri de ait olduğu toplum ve dönemden ayrı düşünülmemelidir. Edebiyatta farklı bakış açılarıyla tasvir edilen çocuk, insanın benliğini, yaşamını, masumiyetini, iç dünyasını, umutlarını, geçmişini, geleceğini, kötü yönlerini, korku ve kaygılarını sorgulayabileceği bir karakter olarak ön plana çıkar. Oldukça esnek ve işlenebilir bir karakter olan çocuk bir taraftan yeniden doğmanın ve yenilenmenin diğer taraftan intikam ve yıkımın sembolü olarak kullanılır. Bir taraftan çocuk istismarı, ensest, gayrimeşru çocuklar ve yetim kalan, sokağa terkedilen, öldürülen, ebeveynleri ve toplum tarafından kötü muameleye maruz kalan, ihmal edilen ya da aşırı korunan, fiziksel ve psikolojik şiddet gören, toplum ve ailenin kanayan yarası durumundaki çocuklar ele alınırken diğer taraftan bütün bunların etkisiyle hem aile hem de toplum için tehdit oluşturan çocuklar anlatılır.

Modern İngiliz korku yazarı, editör ve eleştirmen olan Ramsey Campbell, korku edebiyatının birçok niteliklerini eserlerinde birleştiren, türe yenilikler kazandıran, çok yönlü bir yazardır. Yazmış olduğu birçok kısa hikâye ve romanla korku türüne büyük bir zenginlik kazandırmış ve çalışmaları onu kuşağının en tanınmış yazarlarından biri yapmıştır. Kendine özgü bir üslup, basit bir dil ve teknikle okurda korku uyandırmayı başarabilen yazarın korkuyu kurgulama biçimi onu seçkin bir korku yazarı yapmıştır. Geleneksel ve yenilikçi ikonlarla eski temaları canlandırıp, onlara tazelik ve canlılık kazandırmıştır. Makalenin çalışma konusu olan çocuk ve onun aile ve toplum içindeki yerini farklı yönleriyle tasvir eden Campbell'ın **The Face That Must Die** (1983), **The Last Voice They Hear** (1998) ve **Silent Children** (2000) adlı romanları sürekli psikolojik ve fiziksel istismara maruz kalan çocukların yaşadıkları güçlükleri, onların kötü çocukluk deneyimlerini ve bunların onlar üzerinde yarattığı yıkıcı etkileri anlatırken çocukların esasen onları korumak ve hayata hazırlamak sorumluluğunu taşıyan yetişkinlerin ne şekilde istismarına maruz kaldıklarını ve bunun onlarda yarattığı travmayı ön plana çıkartır. Söz konusu romanlar, çocuğun travmalarla dolu hayatını farklı yönleriyle ele alır. İleride ortaya çıkacak suçlu ya da kötücül insanın davranışlarının temeline ışık tutar. Yıkan, yok eden, ölüm saçan karakter çoğunlukla aile ve toplum bağlamında irdelenir. Bu romanlarda iyi ve kötü arasındaki ince çizgide konumlandırılan çocuk tamamen çelişkiler ve belirsizliklerle dolu bir olay örgüsü üzerinden anlatılır. Bu yönüyle iyi/kötü, merhametli/acımasız, itaatkâr/isyankâr,

güvenilir/tehlikeli ve masum/katil gibi zıt niteliklerin vücut bulduğu çocuk söz konusu romanlarda ön plana çıkartılan başat bir karakterdir.

Sağlıklı ilişkilerin kurulamadığı, sürekli tartışma ve kavgalarla sürdürülen bir evlilikte çiftler çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için gerekli olan enerji ve motivasyondan yoksun olur. Ayrıca kendi hırs ve arzularına esir olmuş çiftler fiziksel ve ruhsal olarak yıpranır. Sabine Büssing bunun çocuklar üzerindeki etkisini “Yetişkinlerin tutkusu körü körüne onları taklit etmeye çalışan çocukların hayatını alt üst eder.” (1987-92) diyerek dile getirir. Dolayısıyla sürekli kendi sorunlarıyla boğuşan ebeveynler çocuklarının gelişim süreçlerine katkı sağlayacak olumlu tutum ve davranışlar sergileyemez. Onlarla nitelikli zaman geçiremez ve onları anlayamazlar. Çocukların ihtiyaçlarına karşı duyarsız hâle gelirler. Sonuç olarak yıpranmış ilişkiler, aileyi çocuklar için güvenli bir ortam olmaktan çıkartarak şiddetin ve istismarın yaşandığı bir yapıya dönüştürür. **The Last Voice They Hear** adlı romanında Campbell, okura parçalanmış aile yapılarında, sessiz duvarlar arkasında ezilen çocukların yaşamlarından kareler tasvir eder. Romandaki Ben (Benjamin) adındaki karakter, parçalanmış bir aile ortamında büyümüştür. Hem boşanma öncesindeki kavgalar hem de boşanma sonrasındaki aile ortamı onu hiç de hak etmediği bir hayata mahkûm eder. Boşanmayla sonuçlanan bir aile ortamındaki çatışmaların etkisinden kurtulmadan annesinin yapmış olduğu bir diğer evliliğin kurbanı olur. Her iki durum onda telafisi olmayan sonuçlar doğurur. Yaşama sevincinin en büyük iki kaynağından biri olan babasını kaybetmiş olmak yetmezmiş gibi annesi kendini terk eden adamdan intikam almak için Ben'i araç olarak kullanır. Ona babasının kendisini istemediği yalanını uydurur. Büssing'in de söylediği gibi: “Çocuklar sıklıkla ebeveynleri arasındaki kavgada yaşayan kuklalar olarak istismar edilir. Bir ebeveynin diğerine olan nefreti bir diğerinin zayıf noktası olan zavallı çocuğa yöneltilir. Bu durumda çocuk elbette kendi ebeveyni tarafından bir nesneye indirgenir.” (1987-92). Annesinin bilinçli olarak sergilediği tutum ve davranışlar Ben'in ileriki yaşantısında sarsıcı, korkunç bir etki yaratır. İçinde bulunulan anda ise Ben'i sürekli mutsuz eder. Ben bu hâliyle acıma ve sempati uyandırır. Ne var ki bozuk zihniyete sahip bir annenin ona sunduğu, acımasızlık ve intikam tohumlarından başka bir şey değildir. Ben de tutkularının esiri olan annesinin kurbanı olmuştur. Bu, romanda Geoff'in eşi Gail'e anlattıkları üzerinden anlaşılabilir:

Annesi ona sürekli olarak babasının onu istemediğini söylüyordu. Büyüdüğümde onun Ben'in velayetini alma sebebinin kocasından intikam almanın bir yolu muydu diye düşünmeye başladım. Babasına Ben'in onu görmek istemediğini söylerse şaşırılmazdım. Ben babasının başka bir kadınla yeni bir yuva kurmak için Yeni Zelanda'ya gittiğinde annesiyle bir yıl kadar boşanmadıklarını bana söylemişti. Ancak bundan önce de annesi Ben'in babasıyla vakit geçirmesini önlemek için sürekli bahaneler yaratıyordu. Babası gittiğinde ondan bir kart bile almamıştı. Aklıma gelmemişti o dönemde, Ben'in de aklına gelip gelmediğini bilmiyorum ancak babasının gönderdiği her şeyi annesinin yok etmiş olma ihtimali var. (Campbell, 1998-54)

Acımasız anne bu tip davranışlarıyla Ben'in ilerleyen yaşamında iyilik ve kötülük arasında yapacağı tercihi etkiler. Annelik duygusundan yoksun kendi egosunun kurbanı olan anne onun karakter gelişimine kötülük tohumları atarak çocuğunu da kurban eder. Dani Calvallaro'nun da belirttiği gibi "Kötücül aile reisleri gotik ailelerde çoğunlukla küçükleri sömürmeye ve baskı altında tutmaya can atan asıl zalimlerdir. Ancak, hem biyolojik hem de üvey anneler her zaman aile reislerinin kendileri kadar kötü olurlar." (2002-143) İkisi arasında bir tercih yapma şansı olmayan Ben, hem annesi hem de üvey babası tarafından dozu giderek artan sözlü ve fiziksel şiddete maruz bırakılır. Babasından koparılmış, duyarsız bir annenin himayesinde kırılğan, hassas bir çizgide hayatta kalmaya çalışan Ben, annesinin zulmüne boyun eğmek zorundadır. Ondan gördüğü acımasız, gaddar tutum ve davranışlara razı olmaktan başka çaresi yoktur.

Eşler arasındaki bireysel farklılıklar, uyumsuzluklar ve beklentiler zamanla çatışmalarla dolu, spiral bir döngüye evirilerek ailenin parçalanmasıyla sonuçlanabilir. Patriarkal toplumlarda kadın çoğunlukla boşanmanın ağır bedelini ödeyen taraf olur. Boşanma sonrasında ruhsal olarak yıpranmış olmasına rağmen ayakları üzerinde durmak, çocuk yetiştirmek gibi daha da artan sorumlulukları yerine getirmek zorunda kalır. Bunun için güçlü ve dirençli olması gerekir. **Silent Children** adlı romanda parçalanmış ailelerin çocuklarının kötü bir dünyada hayatta kalma mücadeleleri anlatılır. Ian, ebeveyninin ayrılığıyla sarsılmış, hayata ilgisini kaybetmiş bir çocuktur. Aile ve toplum içerisinde kendisine dayatılan kurallara aldırış etmeyen asi, aykırı bir çocuk görünümündedir. Annesine karşı ilgisiz ancak kötü arkadaşlarına ve alışkanlıklarına sıkı sıkıya bağlı olan Ian'ın serkeş hayatını, yazar annesinin onun odasına girdiğinde karşılaştığı bohem görüntüyle verir:

Gürültülü gitar sesi ve karmakarışık, kulakları tırmalayan sesler onu bekliyordu. Ian anlaşılabilir yazılarla dolu bir deftere gözünü dikmiş bakarken ayakkabıları ayağında, sağında solunda kitaplar karyola başlığına sırtını dayamış oturuyordu. Annesi kapıyı açtığı anda duvarlardaki birbirine geçmiş film ve müzik posterleri rüzgârla sallandı. Annesi yerdeki dağınıklığın içinden geçmeye çalışırken ona 'Pencereleri kapatalım. Beğenilerini tüm mahalleyle paylaşmana gerek yok.' dedi. (Campbell, 2000-34)

Kendini yoğun ve yorucu bir hayat mücadelesinin içinde bulan anne, çoğunlukla çocuğuna yeterli zamanı ayıramaz. Kendi sorunlarıyla boğuşan anne sıklıkla onun hem duygusal hem de maddi ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak bir tutum sergiler. Dolayısıyla onun kişilik gelişimine olumlu tesir edecek, duygusal olarak da onu tatmin edecek davranış ve yaklaşımları gösteremez. Mark Ledbetter'in de vurguladığı gibi "Bir çocuğun gebelik döneminde anneye çok derin bir bağı olduğu için, anne çocuğun gelecekteki başarısızlıklarının asıl sorumlusudur." (1996-64) Böyle bir annenin sorumluluğu ve kontrolündeki aile çatısı Ian için gerekli olanakları tam olarak sağlayamayacağından onu dış tehditlere ve kötü ortamlara açık hâle getirir. O, bu sürecin en büyük mağduru olur. Psikolojik olarak da yıpranmış olan anne, babanın gitmesiyle ortaya çıkan boşluğu tek başına dolduramaz. Bu durum sosyoekonomik şartlar ve çevre

gibi başka etkenlerle birleştğinde çocuk üzerinde telafisi zor, kalıcı hasarlar bırakır. Ian kaybolduktan sonra yazarın “Annesi hem kendini hem de varoşları suçluyordu.” (Campbell, 2000-245) sözleri annenin yetersizliğinin kötü çevre şartlarıyla birleştğinde çocuk için ne tip sonuçlar doğurabileceğini gösterir. Alt tabakadan gelen, duyarsız ve bilinçsiz insanların yaşadığı bir muhitte Ian’ın doğru seçimler yapabilme şansı neredeyse yok gibidir. Kendisiyle benzer ailelerden gelen çocuklarla ortak kaderi paylaşır. Onları denetlemesi ve sınırlandırması gereken kuralları ihlal etmekten hiç çekinmezler. Onlar için toplumsal normlar ve okuldaki kurallar hiçbir anlam ifade etmez. Ünal Şentürk, kendi sorunlarıyla uğraşmaktan çocuklarına kör bakan yetişkinlerin onlar üzerindeki yıkıcı etkisini şu sözlerle verir: “Ailenin parçalanmasıyla ebeveynlerden biri veya ikisinin çocuğu terk etmesi, anne babanın ebeveynlik görev ve sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getirmemesi, onu yalnızlığa terk ederek başta okul başarısı olmak üzere birçok kabiliyetlerinin ortadan kalkmasına neden olur” (2006-145) Annesi kendi yaşadığı eksikliği hâliyle oğluna da yaşatır. Dolayısıyla onu olması gerektiği gibi yönlendiremez. Ian’ın toplum içinde uyumlu bir kişi olarak yerini alma imkânı elinden alınmış olur. İçinde bulunduğu ortamın bir parçası olmaktan ziyade kendini kabul görmeyen, dışlanmış biri olarak hisseder. Bir başına kalır.

Geleneksel aile yapısında baba aileyi hem koruyan hem de ihtiyaçlarını karşılayan aile büyüğüdür. Otoriteyi simgeler. Babanın çocuk üzerinde kuracağı otorite onun sorumluluklarını yerine getirmesinde ve kötü alışkanlıklardan uzak kalmasında önemli bir etkiye sahiptir. Babanın varlığı ve çocuğuyla kurduğu ilişkinin niteliği çocuğun kişiliğinin gelişiminde ve toplumsal hayata uyum sağlayabilmesinde son derece önemlidir. Ayrıca çocuğun ahlaki değerler kazanabilmesinde ve iyi bir eğitim alabilmesinde baba büyük bir rol oynar. Campbell, Ian’ın anneannesinin “Bir çocuğa anne baba şekil vermeli.” (2000-110) sözleriyle bu gerçeği dile getirir. Baba sevgisinden yoksun olan, otoritesini üzerinde hissetmeyen Ian hayata eksik başlar. Davranışlarını yönlendirecek baba modelinden yoksun kaldığı için hayata karışmakta güçlük yaşar. Kapasitesi ve sınırlarını aşan kabullenmesi zor, acı deneyimlerle tek başına mücadele edemez. Bu, onun uyumlu ve dengeli bir kişilik geliştirmesini engeller. Sonuç olarak yaşadığı hayata yabancılaşan Ian anti sosyal davranışlar gösterir. Yazar, bunun onda yarattığı etkiyi annesinin “Kendisiyle baş başa kalabilmek için yürüyüşe çıkmış, bütün dünya ona karşıymış gibi düşünüyor.” (Campbell, 2000-21) sözleriyle yansıtır. Duygu ve düşüncelerini ifade etmede güçlük yaşayan Ian insanlardan uzaklaşarak ilişkilerine sınırlamalar getirir. Onlarla bir araya geldiğinde duyarsız, sorumsuz ya da çekingen davranışlar sergiler. Haluk Yavuzer, anne babanın çocuğun hayatındaki yeri ve önemini şu sözlerle açıklar: “İnsan yaşamının üzerinde, doğumundan önce başlayan ve ilk gelişim yıllarından ömrünün sonuna dek etkisini sürdüren bir kurum olarak aile, fizyolojik olduğu kadar ekonomik ve toplumsal yönleriyle de kişiyi, ruhsal gelişimi ve davranışları açısından biçimlendirip yönlendirir.” (1993-125) Babası tarafından ihtiyaçları karşılanmayan Ian, gelişmesine yardımcı olacak gerekli yönlendirmelerden ve destekten mahrum kalır. Dolayısıyla yapacağı tercihlerde ve karşılaştığı sorunlarla mücadelede bunun eksikliğini yaşar. Babanın himayesi ve gözetiminden yoksun olduğu için olumsuz çevre koşullarında kötü etkilere açık hâle gelir. Annesi onun bu hâliyle “Başında kavak

yelleri esiyor. Aptal çocuk ve onun aptal arkadaşları daha okuldan uzaklaşmadan sigaralarını yakıyorlar.” (Campbell, 2000-21) diyerek dert yanar. Ian’ın bir başına kalması çevre etkeninin onun üzerindeki şekillendirici işlevini artırır. Babasının yokluğunda ortaya çıkan boşluğu arkadaşlar ve sosyal çevre doldurur. Babasızlıktan kaynaklanan duygusal açlık istenmeyen şekillerde açığa çıkar. Evden çok sokaklarda zaman geçirir. Okula karşı ilgisini kaybeder. Bir gruba ait olma duygusuyla kötü arkadaşlar ve alışkanlıklar edinir. Kural tanımayan, suça eğilimli bir insan olarak hayatını sürdürür.

Çocuğun fiziksel ve duygusal gelişimi sevgi, saygı ve güven ikliminden beslenir. Bu iklim sorumluluk sahibi, farkındalığı yüksek ebeveynlerin varlığıyla oluşur ve onun uyumlu, başarılı bir birey olabilmesinin en önemli koşullarındandır. Çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalan anne onun, yaşadığı hayata karşı kendini güçsüz ve etkisiz görmesine neden olur. Bu durum onun değersizlik, umutsuzluk, çaresizlik ve hiçlik duyguları yaşamasına neden olabileceğinden toplum ile sağlıklı ilişkiler kurup onunla bütünleşmesini zorlaştırabilir. Çocuklarına bakmak, yetiştirmek gibi büyük sorumlulukları olan annelerin, onların geleceğinin şekillenmesinde ve yapacakları tercihlerde önemli bir etkisi vardır. Margarita Georgieva, yetersiz anne modelinin, yetişkinliğe eriştiklerinde kötü karakterlere dönüşen çocuklar üzerindeki etkisini şu sözlerle dile getirir: “Çocuklar zorluk, aile bakımının yokluğu ihmal ya da istismarla karşılaşır. Yazarlar, anlatılarını acımasızlık ve güçlülere maruz kalan çocukların gelişimlerinin ve geleceklerinin analizleri olarak planlarlar” (2013-67) Zayıf, hasta annelerin yetiştirme tarzı kötücül karakterin gelişimi için önemlidir. Campbell, **The Face That Must Die** adlı romanında bu tip bir annenin ve toplum yapısının çocuk üzerinde doğuracağı korkunç etkiyi göz önüne serer. Roman, çocuğun büyüme ve gelişim evreleri, ailesi ve toplumla etkileşimi ve çevresel etkenlerin onun üzerindeki yıkıcı etkilerini konu edinir. Romandaki Horridge adlı çocuk, yatağa bağlı hasta bir annenin bakımı ve evin işleriyle ilgili tüm sorumlulukları onun omuzlarına yükleyen alkolik bir baba himayesinde yaşam mücadelesi verir. Yazar, bunu şu sözlerle anlatır:

Babası zayıf düşmüştü. Sorumluluklarıyla yüzleşmeyi reddediyordu. Kendine birahaneye gidebilme fırsatı yaratmak için Horridge’a ‘Dışarıya gitme. Yukarıya çık da annene bak’ derdi. Horridge iç karartıcı yatağın kenarında oturur, gözlerini diker annesinin tanımakta zorlandığı solgun, çökmüş yüzüne bakardı. Uyanmasını isterdi. Annesinin her zaman olduğu gibi cılız, acınası bir sesle babasını sormasından korkardı. Horridge babası için üzerine bütün sorumluluklarını yükleyebileceği bir eşekten başka bir şey değildi. (Campbell, 1983-63)

Annesinin hastalığı Horridge ile ilişkisinin önünde bir engel olarak durur. Bu durum onun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine adeta darbe vurur. Annesinin onun gelişiminde yetersiz kalmasının babasının engelleyici ve cezalandırıcı davranışlarının şiddetini artırdığına inanır. Yazar, onun kadınlara karşı içten içe nefret duymasını “Bütün bu kadınların çalışması yasaklansa bu kadar çok işsizlik olmaz. Ama bu imkânsız, sürüyü hiç de memnun etmez.” (Campbell, 1983-13) diyerek gösterir. Horridge’a göre aile

yapıları ve bütün iş yerleri sorumluluklarını yerine getiremeyen kadınlar tarafından işgal edilmiştir. Evde bakıma muhtaç yavruları onları beklerken evin dışında, onlardan uzak çalışıyor olmalarının onlara yapabilecekleri en büyük kötülük olduğunu düşünür. Çalışarak kazandıklarıyla çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını karşılayamayacakları gibi acımasız bir baba himayesine bırakarak da onlara en büyük kötülüğü yapmış sayılırlar. Alev Sınar'ın "Çocuğuyla en çok meşgul olan şahıs olarak anne, çocuğa ilk terbiyeyi verir. Annenin çocuğu eğitmesi toplum değerlerinin ev içinden başlayarak korunması ve sonraki nesillere aktarılması anlamını taşır." (1997-33) sözlerinden romanda Horridge'in toplumla kaynaşmasındaki en büyük engelinin annesi olduğu anlaşılır. Annesi kendi yaşadığı eksikliği hâliyle oğluna da yaşatır. Dolayısıyla onu olması gerektiği gibi yönlendiremez. Ian'ın toplum içinde uyumlu bir kişi olarak yerini alma imkânı elinden alınmış olur. Anne bakımının ve ilgisinin eksikliği ve babanın katı ve hırçın tavırları onun hem çocukluğunu hem de toplumun geleceğini karartan en büyük etkenler olarak göze çarpar.

Çocukluk döneminde yaşanan deneyimler çocuğun öz güven duygusu kazanmasında önemli bir rol oynar. Sadece ebeveynlerin varlığı değil gerektiğinde onun ihtiyaçlarına cevap verebilmeleri bu duygunun gelişmesi için büyük önem taşır. **Silent Children** adlı romanda babası tarafından ihtiyaçları karşılanmayan Ian bu duygunun gelişmesine yardımcı olacak gerekli yönlendirmelerden ve destekten mahrum kalır. Dolayısıyla yapacağı tercihlerde ve karşılaştığı sorunlarla mücadelede bunun eksikliğini yaşar. O, ev ve okulda yaşadığı sorunların üstesinden gelmekte zorlanır. Onun gözünde, yaşamak zorunda bırakıldığı bu hayatın esas sorumlusu babasıdır. Bu durum Adrienne E. Gavin'in "Çağdaş edebiyatta yetişkinlerin hem varlığı hem de yokluğu çocuk karakterler için sorunlar yaratır. Yoklukları çocuğun ihmâline, mağduriyetine ve yabanileşmesine neden olur. Varlıklarıysa özgürlüğünün kısıtlanmasına, yetişkinlerin ona aşırı bağımlı olmasına ya da onun istismarına sebep olur." (2012-12) sözleriyle açıklanabilir. Campbell, evlerine kiracı olarak taşınan Jack'den bahsederken "Kendisinden çok şey öğrenebileceği bir insanın, evlerine taşınmasına çok sevinmişti. O, babasından farklıydı. Babası boşanma öncesindeki dönemlerde eski babası değildi. Ayrıca boşandıktan sonra kendini toparlayabilmek için çok mücadele etmişti." (2000-94) diyerek babasının ilgisizliğini ve sorumsuzluğunu gösterirken Ian'ın bir baba modeline ne kadar ihtiyacı olduğunu vurgular. İlk defa tanıştığı bir başkasının bile ona babasından daha fazla değer vermesi onda çelişen duygular uyandırır. Öz babasının yapamadıklarını bir yabancıнын yapması buruk da olsa bir sevinç yaratır. Babasının evden ayrılmasından sonra sürekli zihnini meşgul eden yetişkinlerin hayatlarına dair sorular Jack'in gelmesiyle birlikte silinmeye başlar. Kan bağıyla olmasa da onunla çok güçlü bağlar kurar. Jack'in hayatına girmesiyle birlikte büyük bir değişim yaşar. Örneğin yazar, onun Jack ile başlayan okuma merakını "Ian daha önce annesinin ondan hiç görmediği bir özenle kitapları kutudan çıkarttı. 'Anne, bunu okuyabilir miyim?' dedi." (Campbell, 2000-82) sözleriyle anlatır. Onun Jack'in kitaplarına olan ilgisi yalnızlık çektiği evi hayata tutunduğu yere dönüştürür. Kitaplar okuyarak, hikâyeler yazarak kendini zihninde kökleşmiş olan yalnızlıktan kurtarır. İçine hapsediği hayatın sınırlarını kırmaya başlar. Özünde var olan enerjinin açığa çıkmasıyla coşkulu bir kimliğe bürünür. İçine kapanık, neşesiz

çocuk kaybolur. Sürekli zihnini meşgul eden acı dolu aile tablosu ve bir türlü anlam veremediği, yetişkinlerin karmaşık dünyası bambaşka bir görüntüye bürünür. Hayatla kopmuş olan bağları yeniden canlanmaya başlar. Çünkü onun gözünde bu kişi babasından kalan boşluğu doldurabilecek ideal bir insandır. Babasının açtığı yaraları saracak bir yetişkin görünümündedir. Komşusu Janet'in Ian'ı sorması üzerine annesi "Okulda iyi şeyler yapıyor. İngilizceye karşı ilgisi arttı ve tasvip etmediğim arkadaşlarıyla neredeyse hiç görüşmüyor." (Campbell, 2000-127) diyerek ondaki değişimden gururla bahseder. Jack'in olumlu yaklaşımları onun kendini keşfetmesini ve başarıya giden yolda önemli adımlar atmasını sağlar. Anne-babasının ayrılığında sonra gelişimini körelten sevgisiz ortam Jack'in gelmesiyle birlikte yerini güven ve huzur dolu bir yuvaya bırakır. Jack, Ian için dış dünyaya ait tehlikelere ve iç dünyasındaki korkulara karşı sığınabileceği bir liman olur. Sokağın ve varoş hayatının kötülüklerine karşı kalkan olur. Jack annenin tek başına tamamlayamadığı Ian'ın eksik yönlerini kapatan, onu geliştiren bir baba modeline dönüşür. İlgi, anlayış ve iyi niyet çerçevesinde yürütülen aile ilişkileri onun kendini bulmasına ve hayata dair olumlu izlenimler edinmesine yardımcı olur. Bu, onun hayata uyum sağlamasını kolaylaştırırken diğer taraftan hayattan haz almasını sağlar. Jack'in ilgisini ve sevgisini kazanabilmek için büyük bir sorumluluk duygusuyla hareket eden Ian kötü arkadaşlarından ve kötü alışkanlıklarından uzaklaşarak ev ve okuldaki görev ve sorumluluklarını ondan beklendiği gibi layıkıyla yerine getirmeye başlar. Jack'in gelişimiyle birlikte gelişiminin önündeki bütün engeller kalkmış gibi görünür. Aile içindeki ve sosyal çevredeki o eski pejmürde hayattan eser bile kalmaz. Onun makul eleştirileri ve samimi yaklaşımları sayesinde annesinin kurduğu düzenin dışına çıkarak dışa dönük, faal bir yaşam sürmeye başlar. Jack'in ilgi dolu yaklaşımları sayesinde kazandığı sorumluluk duygusu onu hayatın nesnesi olmaktan çıkartıp öznesi konumuna getirir. Bu sayede kendi kimliğini bulur. Hayatla daha barışık tutum ve davranışlar benimser. Hayatın işleyişine yönelik olumlu davranışlar sergileyerek içinde yaşadığı toplum için etkin, faydalı bir bireye dönüşür. Hayata dair beklentileri ve hedefleri olan, sorumluluk sahibi, istikrarlı bir insan olur. Bu sayede yaşadığı toplumu yöneten kurallara ve insanların hak ve özgürlüklerine karşı saygılı bir birey olma yolunda ilerler.

Babanın varlığı ve çocuğuyla kurduğu ilişkinin niteliği çocuğun kişiliğinin gelişiminde ve toplumsal hayata uyum sağlayabilmesinde son derece önemlidir. Ne var ki zihinsel ve duygusal olarak olgunlaşmamış bir baba, aile reisi olmanın verdiği otoriteyi gerektiği gibi kullanamadığında çocuğun hayatını karartacak, telafisi olmayan sonuçlar ortaya çıkacaktır. Campbell, **The Face That Must Die** adlı romanında kötü çocukluk deneyimlerini ve bunların çocuk üzerindeki yıkıcı etkilerini ön plana çıkarır. Babasının evine karşı ilgisiz ve kayıtsız, çocuğuna karşıysa zorba ve dengesiz tavırları Horridge'ı gelecekte dönüşeceği kötü karaktere hazırlayan başlıca etkenler olarak göze çarpar. Bu şahıs oğlunun öz güvenini yok eden, kişiliğini hiçe sayan davranışlar sergilemekten hiç çekinmez. Onu bir taraftan ev işlerini ve annesinin bakımını üstlenmiş bir hizmetkâr diğer taraftan da kendi sosyal çevresinde erkek evlat babasıym, ailenin otoritesiyim diye kendine pay çıkarabileceği bir araç olarak görür. Öyle bir araç ki, en küçük kusuru bile ağır cezalarla karşılık bulur. Yazarın "Babası onu yatağını ıslattığı için birçok kez dövmüştü." (Campbell, 1983-66) sözleri babanın tahammülsüz, gaddar kişilik

yapısını ve bunun Horridge üzerinde yarattığı ruhsal gerilimi göstermesi açısından önemlidir. Kısıtlayıcı ve baskıcı aile ortamı onun bu istemsiz davranışında büyük rol oynar. Yazar, onun bu davranışını psikolojik olarak yıpranmışlığının ve ruhsal gerginliğinin bir göstergesi olarak tasvir ediyormuş gibi görünür. Aile içindeki huzursuzluk, babanın çocuğa sert davranması, baskıcı tutumu, anneyle bozuk ilişkiler bu davranışa neden olan önemli etkenlerdir. (Yavuzer, 2009-236). Fiziksel ve duygusal yönden istismar edilen Horridge'm çocukluğunun yanı sıra toplumun geleceği de karartılır. Romanda kötü aile reisi kendi otoritesini sürdürmek ve sorumluluklarından kaçmak için çocuğuna baskı ve şiddet uygulamaktan hiç çekinmez. Horridge'in içinde bulunduğu durum Murat Sayım'ın şu sözleriyle açıklanabilir: "Easesen kötü olmayan ancak yetişkinlere ait kötü bir dünyada hayatta kalmaya çalışan çocuklar ya hakaretler eden, baskıcı babaları tarafından istismar edilirler ya da pasif bir anne tarafından sürükledikleri kaderle yüzleşmek zorunda kalırlar." (2014-67) Baba, oğlunun gelişimine ve olgunlaşmasına destek olmak yerine bunları baltalayacak davranışlar sergiler. Campbell, onun altını ıslattığı için babasından dayak yediğinde aklından geçenleri "Horridge vücudunun o uzvunun babasını alt etmek, onu lekelemek için sönmüş olduğunu düşünüyordu." (1983-66) şeklinde dile getirir. İçindeki intikam duygusu kendi cinsel kimliğini yok sayacak kadar gözünü karartır. İçki içen, yeri geldiğinde dayak atan ve zerre kadar onun iyiliğini düşünmeyen babası onun gözünde intikam alabileceği bir et yığınından başka bir şey değildir. Onun için cinsel organı zayıf, aciz bedeniyle babasına meydan okuyabileceği tek araçtır. Bu sayede babasının onunla ilgili sahip olduğu tek gurur kaynağını elinden almış olur. Ayrıca Horridge bu durumu kendi geleceğinin yok olması pahasına da olsa babasının otoritesini sarsacak, ailesinin sonunu getirecek büyük bir güç olarak görür. Bütün hayatını derinden sarsacak da olsa onun için iktidarsızlık babasından intikam alabildiği bir haz kaynağına dönüşür. Onun gözünde babası onu dış dünyadan gelecek tehditlere karşı koruyan bir güç sembolü olması gerekirken kendini ondan koruması gereken bir tehdiye dönüşür. Bu, çatışma yaratır. Kişilik yapısını, duygu ve düşünce dünyasını alt üst eder. Horridge, dozu her geçen gün artan sözlü ve fiziksel şiddete maruz kalır. Yaşadığı zulme boyun eğmek zorunda bırakılır. Baba, onun bütün masumiyeti ve kırılabilirliği üzerinden bunu gerçekleştirir. Kendi eksikliğini kapatılabilmek belki de vicdanını rahatlatılabilmek için Horridge'ı ailede iyi gitmeyen her şeyin sorumlusu olarak görür. Öyle ki, annesinin ölümünden bile onu sorumlu tutar. Yazar, babasının kendini temize çıkarabilmek için onu bir günah keçisine dönüştürdüğünü şu sözlerle verir:

Belki kederden belki de önünde içmesine engel bir şey kalmadığı için babası karısının ölümünden sonra kendini tamamen alkole vermişti. Artık ne konuştuğunu bile bilmiyordu. Horridge babasına bakmak için birahaneye gittiğinde onun şu sözlerine kulak misafiri olur: 'Onun, annesini öldürmesi acı bir durum. Bazen benim oğlum mu diye aklımdan geçiriyorum. Belki de yanlışlıkla bize başka birinin çocuğunu vermişlerdir. (Campbell, 1983-63)

Baba kendi elleriyle şuursuzca boşluğa ittiği bu masumun farkındaymış gibi görünmez. Hayatı sanki kendi arzu ve beklentileriyle sınırlıymış gibi gören bu bencil

insan, çocuğunu yok sayacak kadar kendini bu sınırların içine hapseder. Davranışları kadar sözleri de bu masumun hayatında derin yaralar açar. Olay örgüsünün farklı yerlerinde baba yaptıklarının üstünü örtmek ve belki de vicdanını rahatlatmak adına bütün kabahat ve sorumluluğu bu masumun üzerine yıkar. Kendini aklayabilmek için en küçük fırsatı kullanarak her defasında ne kadar iyiliksever ve lütufkâr olduğunu dile getirir. Ancak babası tarafından istenmeyerek de olsa sakatlanması hayatının kırılma anı olur. Romanın olay örgüsü bu durumun tetiklediği olaylar üzerine kurgulanır. Yazar, babasının emek istismarının neden olduğu ve oğlunun sonraki bütün hayatına damga vuracak olayı şu sözlerle anlatır:

Oğlunun ondan uzak durması mı kendini içkiye vermesine sebep olmuştu? İş yerinde bile içmeye başladı. Horridge'in merdivenden düşmesine bu neden oldu. Babasının aşağıdan anlaşılmasız biçimde aniden bağırıldığını duydu. Bunun bir uyarı ya da tehdit olabileceği aklına geldi. Sonra altından merdiven basamaklarının kaydığını ve ardından zeminin korkunç etkisini hissetti. Acı daha şiddetini göstermeden bacağının bir daha iyileşemeyecek şekilde hasar aldığını anladı. (Campbell, 1983-64)

Bu kaza ile sadece ayağı değil insani yönleri de hasar alır. Fiziksel olduğu kadar duygusal olarak da kötürüm kalır. Zaten doyuma ulaşmayan duygusal açlığının üzerine bir de bu kaza eklendiğinde küçücük bedeni bunu kaldıramaz. Yüreği ve bedeni bu ağır travmanın üstesinden gelecek kadar olgunlaşmamıştır. Üzerine düşen bir merdiven olsa da üstünde bütün dünyanın ağırlığını hisseder. Her ne kadar bu mezar ölüm yeri olmasa da bu enkazın altında duyguları, umutları kalır. Düştüğü zemin onun zihninde insanlığın onarılmaz hasarlar aldığı mezara dönüşür. Duygusal dünyasının ölmesine neden olur. Georgieva'nın da söylediği gibi "Kötülük ya da kader çocukları henüz hayatlarının en masum dönemlerinde apansız yakalar. Bu durum çocukları derinden etkiler ve romanın akışını belirler. Artık eser hayatla ve psikolojik travmalarla mücadele eden çocuk üzerinde yoğunlaşır." (2011-170) Yazar, onu toplumsal hayata hazırlaması gereken babayı onun dış dünya ile bağlarını koparan bir figür olarak sunar. Babanın yokluğu değil, varlığıyla hayatı kararır. Bütün hayatı boyunca bu sakatlığın utancıyla yaşamak zorunda kalır. Bütün yaşadıklarına rağmen hayata tutunmaya çalışsa da bu kazanın onda açacağı derin ve silinmez izler daha sonraları onun bütün yetişkinler ve insanlık için korkunç sonuçlar doğuracak davranışlarının temelini oluşturur.

Campbell, sayısız travmayla mücadelelerden sonra kendisi de bir yetişkin olmayı başarabilen çocuk karakteriyle okura aslında geçmişi ve geleceği bir arada görme olanağı sunar. O, olay örgüsünü derin yaralarla dolu bir geçmişin gelecekte ne şekilde zuhur edeceği üzerine kurgular gibi görünür. **The Last Voice They Hear** adlı romanda bu yaralara neden olan babanın, dolayısıyla yetişkinlerin, ne denli kötü olabileceği hakkında okura bir fikir verir. Ben'i yavaş yavaş ileride dönüşeceği karaktere doğru sevk eden ebeveyn şiddeti, onun kaleminden şu sözlerle ifade bulur: "Babası parmaklarını kaldırarak tehditkâr biçimde konuştuğunda, Ben ezile büzüle sandalyesinde oturur, küçüldükçe küçülürdü." (Campbell, 1998-69) Hiçbir eğitici ve insani yönü bulunmayan bu ve benzeri davranışlarla çocuk baskı altına alınmaya ve ıslah edilmeye çalışılır.

Yetişkinler ebeveyn olmanın verdiği sınırsız otoriteyi kendi menfaatleri doğrultusunda kullanmayı bir hak olarak görür. Öyle ki babanın sırf otorite kurabilmek ve onu sindirebilmek için kaba başparmağıyla açtığı bıçağı Ben'in yüzüne doğru sallaması, (Campbell, 1998-74) daha hayatının başında olan bu masum çocuğu susturabilmek için ne kadar ileri gidebileceğini gösterir. Tek günahı savunmasızlığı ve aileye muhtaçlığı olan Ben kendini savunacak hiçbir şeyi olmadığından, ailenin kendi çıkarları doğrultusunda kullanabileceği ideal bir araçtır. Hiç de insancıl tutumlar sergilemeyen bu büyüklerin onu ıslah etmede sınırları yokmuş gibi görünür. Ben'in daha önce uğradığı köpek saldırısıyla ilgili olarak ebeveyni ve büyük anne-babası arasında geçen konuşmadan bu gerçek kolayca anlaşılabilir:

Geoff'in babası 'Eğer o (Ben) kaçmasaydı koruma köpeğiniz ona saldırmazdı.' dedi. Büyük anne köpeğin başını okşarken Ben'e ters ters bakarak 'Üzerinde sopa kırmak zorunda kalmazdık.' diye söylendi. Kocası yüksek ses tonuyla 'Daha kötüsünü de eğittik.' diye karşılık verdi ve 'Sahipleri onları almaya geldiklerinde tanıyamadılar.' 'Bize bırakın ve iyileşmiş olarak geri alın, mottumuz bu.' diye ekledi. Geoff'in annesi 'Bize uyar.' dedi. (Campbell, 1998-155)

Gerard Mendel'in "Tanrı, hükümet, ebeveynler, öğretmenler ve hatta yoldan geçenler" (1992-24) şeklinde sıraladığı otorite hiyerarşisinde Ben'in hayvandan da alt konuma indirildiği görülüyor. Kendinden üstte bulunanların talimatlarına boyun eğip, onların emirlerini yerine getirmesi gerekmektedir. Bu hiyerarşideki yeri dikkate alındığında Ben'in kendini savunma olanağı elinden alınmıştır. Herkesin onun üzerinde otorite hakkı olmasına karşın onun kendi de dâhil hiç kimse üzerinde hakkı yoktur. Bu halkadaki en zayıf unsur odur. İtaat etmesi gereken hiyerarşik yapı ve uyması gereken kurallar onun iyiliği içindir. Mendel'in de belirttiği gibi "Yetişkinler, çocukların iyiliği yalanıyla onlara şiddet uygular." (1992-47) Şiddetin hedefi hâline gelen Ben, umutsuzca kendi kabuğuna çekilir ve zihinsel olarak kendine yeni bir dünya kurar. Salt güç üzerine kurulu ebeveyn otoritesi ona kaldıramayacağından daha fazla sorumluluk yükleyerek onu geri plana iter. Nitekim Ben'in karakter gelişimine kötülük tohumlarını atan, ebeveynleri olmuştur. Calvallaro bunu şu sözlerle açıklar: "Kötücül aile reisleri gotik ailelerde çoğunlukla küçükleri sövmeye ve baskı altında tutmaya can atan asıl zalimlerdir." (2000-143) İki arasında bir tercih yapma şansı olmayan Ben, hem annesi hem de üvey babası tarafından dozu giderek artan sözlü ve fiziksel şiddete maruz bırakılır. Babasından koparılmış, bencil bir annenin himayesinde kırılğan, hassas bir çizgide hayatta kalmaya çalışan Ben, üvey baba zulmüne de boyun eğmek zorundadır. Annesinin ona yaşattıkları yetmez gibi bir de üvey baba şiddeti ile karşı karşıya kalan Ben'in, gördüğü acımasız, gaddar tutum ve davranışlara razı olmaktan başka çaresi yoktur. Geoff'in anılarından bahsederken kurduğu bir cümle bu durumu şöyle anlatır:

Mutfağın karşısında bir oyun odası vardı. Geoff'in babası Ben'i bu odadan atmak için her fırsatı değerlendiriyormuş gibi görünürdü. Her ne zaman Ben'in gürültü yaptığından şüphe duymak için bir neden olsa

yumruğunu duvara vururdu. Yatması gerektiğini göstermek için onu merdivenlerden fırlatırdı. (Campbell, 1998-62)

Tüm insanlık adına saflığın sembolü olan çocuğun bu süreçten zarar görmeden çıkması imkânsız görünür. Bu masumiyeti öldüren yetişkinler bilerek ya da bilmeyerek çocukların geleceklerinde derin yaralar açar. Oysa çocuk yetişkinin minyatürü durumundadır. Geleceğin yetişkin insanıdır. Nitekim romantik şairlerden William Wordsworth 1802 yılında yazdığı “My Heart Leaps Up” adlı şiirinde bu duruma şöyle değinir: “Yüreğim coşuyor gördüğümde/bir gökkuşağını gökyüzünde/hayatımın başında böyleydi/şimdi bir adamken de böyle/Yaşlanınca da olsun böyle/yoksa bırakın öleyim!/Çocuk insanın babasıdır/İsterdim bütün günlerim/doğal dindarlıkla bağlansın birbirine.” (Appelbaum, 1992-34) Bu bağlamda çocuk, Romantik Dönem’den itibaren insandaki masumiyetin sembolü olarak görülür; özünde yetişkinlerin ders ve örnek alması gereken bir varlık olarak kabul edilir. Ben’deki yansımasından kendi özündeki hakikati görmek ve ona layıkıyla muamele etmek şöyle dursun, onu yok etmek için fırsat kollayan baba onun için son derece kötü bir örnektir. Ben’in nasıl bir baba olabileceğini tahmin etmek pek de zor görünmez.

Campbell’in çocuğa ve çocukluğa bakışı, hâliyle kendi ailesinde yaşadığı patolojik bir geçmişten etkilenmiştir. Bu makale çalışmasında incelenen romanları çocuğun travmalarla dolu hayatını farklı yönleriyle ele alır. İleride ortaya çıkacak suçlu ya da kötücül insanın davranışlarının temeline ışık tutar. Yıkan, yok eden, ölüm saçan karakter çoğunlukla aile ve toplum bağlamında irdelenir. **The Last Voice They Hear** adlı romanda kendi çocukluğundan bahsederken onu cinayetler serisinin başlangıcına götüren büyükanne ve büyükbabasının ona sunduğu hayatı Ben şu sözlerle özetler:

Eski paçavralardan oluşan yığın gibi bir yatakta uyurdu. Midesi kaldıramaz hâle gelinceye kadar hayvanların yediklerinden yedi. Okula gitmediği zamanlarda hayvanlara bakmak zorundaydı. Onları beslemek, temizlemek ve kendisine hırlamalarını işitmek zorundaydı. Ancak ebeveyninin izni olursa onlarla ve beraberlerinde köpeklerle yürüyüşe çıkabilirdi. O ne yaptı? Bütün hayvanları öldürdü mü? Sadece bir tanesini, yaşlı adamı. (Campbell, 1998-339)

Ben, şeytani bir plan hazırlar. Değerli bir köpeğin muhafaza edildiği kafesin kapısını kaçabileceği şekilde ayarlar. Kaçan köpeği yakalamak için peşinden koşan büyük baba kalp krizi geçirerek hayatını kaybeder. Ben’i kafese kapatırken sergilen kötülük kafes açıldığında daha da gelişmiş olarak ortaya çıkar ve ilk olarak onu dayatana yönelir. Büssing’in de dediği gibi “Çocuk tehdit yaşar ya da zarar görürse bu, ebeveyn için her zaman evlatlarını ihmal etmelerinin cezası değil; çocuğun geleceği ile ilgi bir suçun cezası anlamına gelir. Çocuk kendi ebeveynine yönelirse bu gerçek daha da perçinlenir.” (1987-6) Ben yıllarca devam eden psikolojik ve fiziksel baskıların ağırlığına daha fazla dayanamaz. Ondaki esirgenen insani tutum ve davranışları sergilemesi artık uzak görünür. Ona dayatılanlar artık küçük bedeninin ve bünyesinin kaldırabileceği sınırları aşmıştır. Aşağılayıcı ve baskıcı yaklaşımlarla hiç de insani olmayan şartlarda bir yaşam sürmüştür. Eş değer bazen de daha aşağı görüldüğü hayvanlarla aynı şartları paylaşan

Ben'in davranışları sağduyu ve vicdandan yoksun biçimde içgüdüsel olarak gerçekleşir. Köşeye sıkıştırılan herhangi bir canlı hayatını tehdit altında hissettiğinde kendini koruma içgüdüleriyle bu tehdit öznesine kendi yaradılış kabiliyetleriyle nasıl karşılık veriyorsa, Ben de çalınan hayatından arta kalan tek kabiliyeti olan aklını kullanarak özgürlüğünün ve insanlığının önünde engel olarak duran otoriteyi yok eder. "Bize bırakın ve iyileşmiş olarak geri alın." (Campbell, 1998-155) mottosu ironik olarak son bulur. Şiddetin, nefretin, kıskançlığın hâkim olduğu sevgisiz, baskıcı ve bozuk aile yapısının bir sonucu olarak insana ve hayata dair inancı sarsılan Ben, bilinmeyenlerle dolu olay örgüsünde karanlık ve korkutucu bir karakter olarak ortaya çıkar. Okur, Ben'in şu sözlerinden ondaki dönüşümü fark eder: "Nasıl öldüreceğini öğrenmiş olan bir asker. Ve artık öldürmenin daha iyi yollarını bulabilmek için bütün gece düşünür. Havlamasını susturmak için köpek üzerinde denemeye karar verir. Ve sonrasında hep daha iyisini yapar hâle gelir." (Campbell, 1998-341) Yetişkinler masumiyeti katleder. Onun yerini alan vahşet, onu yok edenlerden intikam alır. Çocuk bu masum görüntü içinde kötülük ve şeytani barındıran şeye dönüşür. Çocuk figürünün korku ikonuna dönüşebilmesi için bütün koşullar hazırdır. Yazar çocuğun ona yaşatılan acı deneyimler neticesinde neye dönüşebileceğini gösterir. Zarar gördüğünde insan hayatını yok edecek potansiyeli barındırır. Ancak onun bu potansiyeli günahkâr doğasıyla değil yetişkin dünyasının tahrik edici ve tetikleyici davranışlarıyla açıklanabilir. Çünkü baskının, istismarın ve şiddetin hâkim olduğu çevrede hayatta kalabilmenin yolu kötülükle kesişir. Kötülük artık küçük bir çocuk bedenine gizlenmiş olarak sinsice etrafta kol gezer.

Hayatın bütün evrelerini kişinin yaşadığı çocukluk dönemi belirler. Bu yüzden çocuk var olan her şeyin merkezine yerleştirilir. Ancak suçu günahı olmayan masum çocuk çok küçük yaştan itibaren aile ve toplumun baskı ve dayatmalarına maruz kalabilir. Dolayısıyla bencil ve acımasız aile ve toplum yapıları çocuğun kimlik gelişimi süreci üzerinde olumsuz etkiler yaratır; iyilik ve kötülük arasında yapacağı tercihi etkileyebilir. Bu durumda, "Çocuk varoluşumuzu ispatladığımız, varoluşa bir şey katmamızı sağlayan bir varlıkken bir anda varoluşumuza karşı bir tehdit unsuruna dönüşür." (Yücel, 2013-6) Söz konusu romanlarda Campbell, çocuğun davranışları ve işlediği suçlar kadar aile, sosyal çevre ve eğitimlerinde onu nelerin suça ittiği üzerinde de durur. Bu romanlarda acı çeken, sokağa bırakılan, zorluklarla mücadele eden, psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalan ancak her şeye rağmen dirençli ve kendi bildiğinden şaşmayan çocuklar konu edilir. Çocukların aile ve toplum nezdinde kabul edilemez tutum ve davranışları ve kötücül yanları yozlaşmış aile ve toplum yapısının şekillendirici rolüyle açıklanabilir. Yetişkinlerin, çocuğun karakter oluşumu açısından ne denli önemli olduğuna dikkat çeken Georgieva, bunu şu şekilde ifade eder:

Ailenin günahı sosyal ahlak yönünden de ele alınır, bu yüzden bazı gotik romanlar adaletli ve adaletsiz aile ve toplum yapılarına yoğunlaşır. Aile ve toplumun etkisine bağlı olarak çocuk günah ve dürüstlük arasında tercih yapar ve faydalı ya da rahatsız edici sosyal bir unsur olur. Ayrıca bu tercih çocuğun toplumun iyiliği için fedakârlık etme isteğini ya da çocuğun ahlaki değerlerden yoksunluğunu belirler ve ailesinden bağımsız olarak çocuğun bireysellik düzeyini ve kendi kaderini vurgular. (2011-96)

Acımasız ya da adaletli aile ve toplum yapıları çok küçük yaştan itibaren çocuğun kimliği üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler yaratabilir, kimliğine istediği yönde şekil verebilir. Bu etkiler onun geleceğine yön vermesinde, iyilik ve kötülük arasında yapacağı tercihlerde belirleyici olur. Campbell bozulmuş, yozlaşmış aile yapısı ve toplumsal düzene eleştiri getirmek için masum çocuk figürünü kullanır. Çocuk, özünde iyi ve kötü gibi anlamlar çağrıştırdığından birey ve toplumun kendi önyargılarını ve değerlerini sorgulaması noktasında Campbell'in romanlarında önemli bir metafor hâline dönüşmüştür. **The Face That Must Die** adlı romanında yazar, ahlaksızlığın yaygın olduğu toplumu Horridge'in gözünden "Çocuklara arzu dolu gözlerle bakan bir adam görmüştü. Bozulmayan bir şey kalmış mıydı?" (Campbell, 1983-12) diyerek anlatır. Yazar için çocuğun, pençesinde kıvrandığı bu yozlaşmış yetişkin dünyasından ne pahasına olursa olsun kurtarılmaya zamanı gelmiştir. Yetişkinlerin sömürü ve istismar nesnesine dönüşen Horridge, insani yönleri körelmiş, şeytani amaçlara hizmet eden bu topluma bedel ödetmeye kararlıdır. Tahakküm eden, taciz eden bu yapının bozguna uğratılması gerekir. Onlardan daha kötü olarak karşılarında durur. Çocukların hayatlarından koparılanları daha doğrusu hayatlarını geri kazanabilmek adına karşılıklarına geçer. Yetişkin dünyasına karşı koyabilmek için gerekli fiziksel ve zihinsel gelişimini tamamlamıştır. Karartılan dünyasından güçlenmiş ve yenilenmiş olarak çıkar. Yazar, çocuğun ona yaşatılan acı deneyimler neticesinde neye dönüşebileceğini "Horridge tereddüt etmeden Craig'in gırtlığına birkaç kesit attı. Craig başı önde sessizce yığılarak yere düştü." (Campbell, 1983-94) diyerek gösterir. Çocuğun zarar gördüğünde insan hayatını yok edecek, ölüm saçan bir katile dönüşebilmesi için bütün koşullar hazırdır artık. Kapana kısılan toplum girdiği bu yoldan ancak büyük hasarla çıkabilir. Bu yüzden suçlu, masum ayrımı yapmayan, yetişkin bedenine gizlenmiş bir geçmişle yüzleştirilir. Böylesi bir yapının menfaatlerinin ve güvenliklerinin karşısında hareket eden Horridge bütün öfkesi ve yetenekleriyle ona darbeler vurur. Böylelikle baskı, şiddet ve istismar üzerine bina edilen toplumun temelini sarsar. Çünkü baskıyla, şiddetle ve istismarla yıkıma uğrayan bir çocuğun hayatta kalabilmesi, o yapının kendi kuralları doğrultusunda gerçekleşir. Masumiyetin bozulmasıyla ortaya çıkan vahşet, onu yok edenlerden intikamını alır.

II. Sonuç

Bu çalışmada incelenen romanlar çocukların acılarıyla dolu hayatını farklı yönleriyle ele alır. İleride ortaya çıkacak suçlu ya da kötücül insanların davranışlarının temelini ışık tutar. Yıkan, yok eden, ölüm saçan karakterlerin çocukluğu aile ve toplum bağlamında irdelenir. Campbell sayısız travmayla mücadelelerden sonra kendisi de bir yetişkin olmayı başarabilen çocuk karakteriyle okura aslında geçmiş ve geleceği bir arada görme olanağı sunar. O, olay örgüsünü derin yaralarla dolu bir geçmişin gelecekte ne şekilde zuhur edeceği üzerine kurgular gibi görünür. Romanlarda bu yaralara neden olan anne babanın ve sosyal çevrenin ne denli kötü olabileceği hakkında okura bir fikir verir. Parçalanmış ya da duygusal olarak yıkılmış bir aile, umursamaz, yozlaşmış bir toplum, sinsice hazırlanmış acımasız cinayetler, şiddete uğrayan çocuklar... Böylesi bir olay örgüsü üzerinden anlatılan dünya hiç de umut vermez. Yazar biri diğerini tetikleyen kötülükler silsilesiyle bu döngünün ne kadar acımasız biçimde devam ettiğini gösterir.

Ortak hafızası kötülükle dolu olan insanlık her defasında iyileri kötüye, kötülerini de daha kötüye dönüştürerek kendi yıkımına bir adım daha yaklaşır.

Kaynaklar

- Büssing, S. (1987). *Aliens in the home: The child in horror fiction*, Connecticut: Greenwood Press, Inc.
- Campbell, R. (2000). *Silent children*, New York: Tom Doherty Associates, Inc.
- Campbell, R. (1983). *The Face that must die*, California: Scream/Press.
- Campbell, R. (1998). *The Last voice they hear*, New York: Tom Doherty Associates, Inc.
- Cavallaro, D. (2002). *The Gothic vision: Three centuries of horror, terror and fear*, London: Continuum.
- Gavin, Adrienne E. (Ed.). (2012). *The Child in British literature: Literary constructions of childhood, medieval to contemporary*, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Georgieva, M. (2011). *The Gothic child: A study of the gothic novel in the British Isles*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), United Kingdom: Blackpool and The Fylde College.
- Georgieva, M. (2013). *The Gothic child*, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Mendel, G. (1992). *Son sömürge çocuk*, (Çev.: H. Portakal), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Sayım, M. (2014). *Victims more than villains: Images of the child in McEwan's novels*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sınar, A. (1997). *Hikâye ve romanımızda çocuk*, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Şentürk, Ü. (2006). *Parçalanmış aile çocuk ilişkisinin sebep olduğu sosyal problemler*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Appelbaum, S. (Ed.). (1992). *Favourite poems*, (Çev.: Mukadder Erkan). New York: Dover Publications, Inc. Mineola.
- Yavuzer, H. (2009). *Çocuk psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1993). *Çocuk ve suç*, (5. Bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yücel, D. (2013). "Çocuklar hakkında konuşmamız gerek". Buket Akgün (Ed.), *Korku anlatılarında çocuk* (ss. 1-10) içinde, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.